

*En riktigt fin advents- och jultid
tillönskas Kvísk´s medlemmar!*

Kalkbladet

Ibland krävs förändringar

Hösten brukar vara förändringens tid och den här hösten har jag möblerat om i min lägenhet. I flera år har jag tänkt att det skulle behövas en ommöblering, men det var ett oöverstigligt projekt, allt för tungt och tidskrävande. Så i år blev det ändå nödvändigt att ta tag i uppgiften när jag fick ärva lite möbler. Fyra bokhyllor överfulla med böcker har flyttats från ett rum till ett annat. Böcker har kollats igenom och jag har bestämt vilka jag vill ha kvar. Det gäller att ha ett lagom nära förhållande till sina böcker så att en del kan slängas och en del ges bort. Det svåraste har varit att välja vilka som ska doneras till en loppmarknad, för de vill bara ha ett visst urval. Sedan ska möbler, garnlådor och andra saker flyttas där bokhyllorna stod, för syrummet har blivit kontor och kontoret blivit syrum. Detta projekt har tagit hela hösten och jag har levt i ett kaos emellanåt, men jag är mycket nöjd med att äntligen fått till den förändring som jag så länge har önskat.

Det är helt enkelt livet

När jag har stått där med böckerna runt fötterna och lådor med tyg och garn på bord och stolar så har jag känt mig levande, som att jag står i handelsernas centrum, i alla fall mitt livs centrum. Det är stökigt, det är kaos, det är nästan så jag inte orkar med – det är helt enkelt livet. Bland alla lådor och papper så finns det minnen från olika tider av livet. Ser en bok som jag inte känner igen en bok i feministteologi och tänker att denna har jag aldrig läst, för att sedan stolt se trettio år gamla understrykningar och anteckningar i kanten. Hittar ett foto av en kär vän som inte lever längre och som ler mot mig där i röran och jag gråter en stund. Bland minnena blandas också många önskningar och drömmar på det som ska komma, upplevelser och stunder som inte hänt än. Så bland minnena, glömskan och tårarna tackar jag Gud som är med mig i allt, i det som varit, det som är och det som ska komma. Hur stökigt det än är i mitt liv så har jag en Gud som är evig, trygg och bestående, som ser på mig med kärlek. Förändring behöver inte vara av ondo, utan det kan vara det som får mitt liv att bli mera vänt mot Gud och andra människor.

Advent är en förberedelsestid inför julen när vi får glädjas åt Jesu födelse i Betlehem, kanske behöver vi stanna upp mitt i adventsstöket och fundera på det vi har att komma med till Jesusbarnet i krubban. Jesus som vill visa oss att Gud är med oss och att Gud inte ger upp utan finns med oss i alla årstider och förändringar.

Guds välsignelse och glad advent!

Catharina Larsson

Foto: Maria Marre Gustafsson

*Följ vår återkommande skribent, Tina Wilhelmsson, i **Tinas tankar**.*

Tinas tankar

Var jag eller bönpallen rättvänd

I oktober åkte jag iväg på tyst retreat i fyra dagar. Jag lämnade ifrån mig min telefon och gick in i tystnaden. Första dagen gick jag tre långpromenader i rask takt. Jag försökte skynda mig att varva ner och jag tänkte att *"Nu minsann kopplar jag av"*. Andra dagen hann jag bara gå ett par hundra meter innan jag stannade och tittade på ett löv en lång stund. Det var fascinerande att titta på alla detaljer i lövet och sen svindlande att titta upp för att se tusentals löv ovanför mig och inse att ingen är den andra lik. Där nådde tystnaden mig.

Stanna upp och lyssna inåt

Jag gick in i kapellet och satte mig på en stol framför en tavla med Jesus på korset. Jag såg en bönpall på golvet framför mig och tänkte att jag skulle prova den. Jag försökte sätta mig på den och höll på att trilla av när jag insåg att den var vänd åt fel håll. Eller var det bönpallen som var rättvänd och jag som var vänd åt fel håll? När jag vände mig om såg jag en tavla med Maria och Jesusbarnet. Först satt jag vänd mot döden och när jag vände mig om såg jag födelsen. Som om allting fick plats däremellan. Jag vände mig till det som gav hopp och en ny början. I den tystnaden, mellan födelsen och döden, tilläts känslor och tankar komma som tidigare dolts av samhällets brus och måsten. När jag slutade prata fanns det plats för något annat och bönpallen hade varit min vägvisare.

Jag insåg att det var lättare för mig att höra Gud om jag sänker tempot, vågar stanna upp och lyssna inåt. Jag fick också en insikt om att livets utmaningar kan ses från olika håll och om jag vänder mig om så kan det finnas ett svar som jag först inte såg. Behöver du också stillhet och lugn för att höra Gud? Eller hör du Gud genom vardagsbruset?

Och du... Var uppmärksam efter märkliga tecken på vägvisare.

Tina Wilhelmsson

Pilgrimsvandring längs efter St Olavsleden

En vacker försommarhelg, 10-12 juni, samlades en pilgrimsgrupp i KviSks regi för att vandra längs efter St Olavsleden. Pilgrimsledare var Margareta Wänglund. Årets pilgrimstema fokuserade på vår inre andliga miljö kombinerad med den yttre miljön. Vi hade till vår hjälp böckerna *"Pilgrimsliv-handbok för vandrare"* (av pilgrimspräst HansErik Lindström) och *"Pilgrims Walk for future- En resa mot klimaträttvisa och mot hjärtats grund"* (Pilgrimscentrum i Vadstena).

Öyegårdens pensionat var som tidigare år vår fasta punkt med mat och boende, med möjlighet till att få disponera hela huset för vår pilgrimshelg.

Bästa tänkbara ställe med god vegetarisk mat och mysig äldre inredning. Gissa om vi känner oss välkomna till Öyegården.

En kyrka väl värd ett besök

Vi började vår Pilgrimshelg med ett studiebesök i Borgsjö kyrka. Vi fick njuta av vacker orgelmusik och solosång av organist Ewa Andersson, musiken lyfte oss direkt till en högre nivå. Njutbart att få sitta på kyrkbänken och bara ta in musiken. En riktig *"pilgrims musik lyx"* för vår lilla grupp, sex personer. Vi fick också ta del av guidning av den gamla och rikt utsmyckade kyrkan förmedlad av kyrkvärd Majvor Persson och organist Ewa Andersson. En gammal träskulptur föreställer skyddshelgonet St Olof, snidad av Hakon Gulleson i början av 1500 talet. Ni som åker förbi längs efter E14 på väg mot Östersund, stanna gärna till och besök Borgsjö kyrka, det är en fin *"kyrkopärla"* extra glänsande efter den stora renoveringen som skedde under 2021.

*Pilgrimsledare Margareta
i Borgsjö kyrka med
St Olofsstatyn i bakgrunden.*

Dåtid och nutid

Under Fredagens vandring var vår startpunkt Turistbyrån Naturrum i Borgsjö och målet var Borgsjö kyrka.

Min tanke med val av sträcka för pilgrimsvandringen var att gruppen skulle få uppleva ”dåtid och nutid” av sträckning av pilgrimsleden. Vi vandrade längs efter den ”gamla” Pilgrimsleden i riktning mot Borgsjö kyrka genom den mörka skogen och slingrande skogsvägar. På väg tillbaka till Turistbyrån valde vi den ”nya” ledsträckningen som invigdes september 2013. Pilgrimsleden ändrade då namn till S:t Olavs pilgrimsled eller S:t Olavsleden. Den nya sträckningen går parallellt med E14, riktningen och delmålet är även där Borgsjö kyrka.

Lördagen vandrade vi från Byforsen vid Ljungan, en vacker sträcka som bjuder in till vandring under tystnad, naturens skönhet och storslagenhet.

Att vandra där en tidig förmiddag inspirerade till många tankar och vördnad inför naturen och det ansvar som vilar på oss alla att förvalta skapelsen.

Byforsen

Vårt första stopp under lördagsförmiddagen var vid en fin rastplats där vi kunde blicka ut över Ljungan och Vikbron.

Bildtemat kan beskrivas som "vi sitter i samma båt på torra trygga land". Fm fikat smakar perfekt med medhavda smörgåsar och kaffe från vårt pensionat Öyegården.

Lördagens vandringsmål var Torps kyrka och vi gjorde ett flertal stopp längs efter vandringen, bland annat besökte vi ett gammalt gravfält från järnåldern, "Viknäset" från ca 1029.

Vi vandrade över Vikbron, 133 m lång en av de längsta och äldsta bevarade träbroarna i Sverige, byggdes 1888.

*Lördagskvällens middag blev
en god och minnesrik måltid.
Efter en lång varm och något
tröttsam vandring så var det
njutbart att sitta ned vid
ett vackert dukat bord och
avnjuta en festmåltid.*

Söndagens vandring började vid St Olavskällan uppe i Borgsjöskogen. Vi vandrade stora delar under tystnad och däremellan under lågmälda samtal.

Vårt ansvar att vårda och förvalta

Pilgrimsorden "*Frihet-Enkelhet-Tystnad-Bekymmerslöshet-Långsamhet-Andlighet-Delaktighet*" har följt med oss under våra vandringar under helgen. En extra dimension har varit att lyfta in tanken på kultur och miljö, vårt ansvar för att vårda och förvalta jorden, naturen, livet, andligheten i våra samtal.

För mig som ledare för pilgrimshelgen har det varit viktigt att gruppen tillsammans delar erfarenheter och känslor som kommer upp under pilgrimsvandringen och under våra samtal under kvällar. Gruppens lilla storlek underlättar att alla får möjlighet att "synas och lyssnas till".

Ett stort Tack till Helena och Per-Anders, ägarparet på Öyegården, för den goda vegetariska maten och den fina personliga servicen i trivsamt miljö.

Några sammanfattande utvärderingsord från deltagarna;

- Ladda batterierna och att gå in i den tysta vandringen, höra fåglarna och träden susa och bara vara är så SKÖNT.
- Gemenskap och delande i samtal och i tystnad.
- Rikedom att få denna möjlighet att få vara ute i naturen tillsammans.
- Känns som vi var borta flera dagar från "civilisationen".

Text: *Margareta Wänglund, Pilgrimsledare*

Foto: *Deltagare ifrån helgvandringen (Mait, Ewa, Marianne)*

Fortsätt följa Marianne Wasend, en av våra medlemmar i stiftsföreningen, som under rubriken Mariannes Läslusta bjuder oss på intressant läsinspiration utifrån sin egen läslusta!

Mariannes Läslusta

En författare som jag blivit mycket förtjust i är sydvietnamesiskan Kim Thuy, född 1968. Kim var 10 år när hon med föräldrarna och två bröder, liksom tusentals landsmän, flydde från Saigon via båt till UNHCR:s flyktingläger i Malaysia och fick efter några månader möjlighet att ta del av Kanadas flyktingåtagande.

Kim bor numera i Montreal, Kanada, är gift och har två barn. Hon har tagit examen i juridik och lingvistik. Kim har även varit verksam som advokat, översättare och krögare.

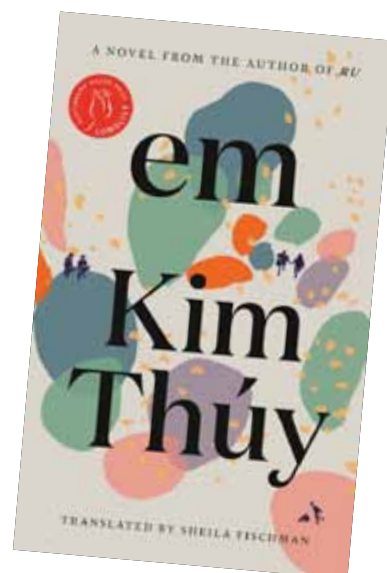
Tunna men innehållsrika

År 2009 utkom Kim med boken "Ru" som är av självbiografisk karaktär och som belönades med Governor Generals Award. I boken får man en inblick i vietnamesernas liv, vad de äter och hur de tänker familjeliv, osv. I Kims fall har hennes liv krockat med livet i Kanada. Kim har i mina ögon ett fantastiskt språk. Hennes böcker är tunna, beträffande sidor, men innehållsrika.

Boken "Em" kom ut 2021 och är en skildring av Vietnamkriget, som rymmer både grymhet och skönhet som hon flätar samman från dåtid till nutid. Hennes text är både avskalad och detaljrik.

Under läsningen går historierna rakt in i hjärtat. I april 1975 evakuerades tusentals föräldralösa barn från Vietnam till USA. Vad hände med de här barnen sedan? Kim kan konsten att mejsla fram det väsentliga i dessa berättelser.

Marianne Wasend

Vårsta museum – ett litet museum med stort innehåll

Den 19 september 2022 hade vi glädjen att inviga Vårstas eget museum. Just den dagen var det exakt 110 år sedan Vårsta invigdes! Av de fem diakonigårdarna som finns i Sverige är Vårsta den nordligaste.

Vårsta startade med inriktning mot Härnösands och Luleå stift - dvs halva Sveriges yta.

Arbetet har riktat sig, då som nu, till människor som inte fått tillräckligt stöd av samhället. Från början handlade det mycket om sjukvård till alla, ett uppdrag som samhället nu tagit över.

Diakonin har gått vidare till andra arbetsuppgifter, hela tiden med den enskilda människan i fokus.

Vårstas historia är alltså en del av vår gemensamma samhällshistoria.

Minnen väcks till liv

I muséet kan man ta del av historien genom bilder, historiska inventarier, texter samt kläder.

Man kan titta på egen hand med hjälp av skriven text eller få en guidad visning. Man kan komma som enskild person eller i ett litet sällskap. Det finns även möjlighet att komma som grupp och då få en presenterad bildvisning, ett enklare fika och visning av muséet för 100 kr/person.

Precis som andra muséer väcker bilder och saker minnen av besökarens egen historia.

Samtal kring dessa är möjligt på plats, eller vid ett annat tillfälle då Vårsta museum även vill vara ett museum som kontinuerligt samlar minnen och erfarenheter från Vårstas historia.

Det är en viktig och fantastisk 110-årig kvinnohistoria!

Det diakonala arbetet fortsätter

På Vårsta fortsätter det diakonala arbetet genom de verksamheter som idag finns på Vårsta och våra filialer. Vi får föra det diakonala synsättet vidare genom:

Grön helhet – hälsofrämjande metoder som syftar till att hjälpa personer att upptäcka och stärka sina möjligheter och förmågor i riktning mot arbete, praktik eller studier.

Syster Ester – vårt eget bageri som även är en möjlighet för arbets träning.

Familjerådgivning – för alla par, familjer och individer med relationsproblem som behöver någon utomstående att samtala med om detta. Mottagning finns i Sundsvall, Härnösand, Örnsköldsvik och Östersund.

Resurscentrum för traumastöd – stöd och behandling utifrån upplevelser av kris och trauma. Mottagning finns i Sundsvall, Härnösand, Örnsköldsvik och Umeå.

Resurscentrum ger även utbildning, föreläsning och övning i krishantering.

Vårsta HUR – Hälsa Utveckling Resursträning som riktar sig till personer med stress- och traumaproblematik.

Trygghetsboendet Fristad – Ett tryggt boende med tillgång till trygghetsvärd, en bra social samvaro och en tillgänglig utemiljö.

Sörgården – Vandrarhem och konferensboende för kortare eller längre perioder.

Konferens och möten i lugn miljö – Konferens- och grupprum för upp till 70 personer.

Minnesstund – Möjlighet till en fin stund i en lugn miljö.

Trädgården – En möjlighet till återhämtning för kropp och själ.

Under sommarmånaderna delas dagarna för arbetsträning och allmänheten.

Pandemin väckte tanken på ett museum

För två år sedan erbjöds jag den här tjänsten som gårdsdiakon. Men precis när jag började som gårdsdiakon kom pandemin...

Det gav mig möjlighet att helt ägna mig åt att ta reda på vad som fanns i Vårstas alla krypin, från källare till vind!

*Det var en tanke
om ett museum
om Vårsta, som
blev en vision,
som blev
verklighet!*

Nu är muséet invigt och vi fortsätter arbetet med att samla in berättelser från människor som har minnen och erfarenheter från Vårstas verksamhet och diakonissor/diakoner.

Berättelser från besökare och församlingar

Ett sätt att nå dessa är att komma ut i församlingar och föreningar och visa den bildserie som finns, eller när besökare kommer till muséet höra om de har något att berätta. Vill du hjälpa till med detta så föreslå din församling eller förening om antingen ett besök av mig med bildserien eller ett gruppbesök till muséet, eller kom själv med din berättelse.

Min uppgift är även att finnas för den inom Vårstas verksamhet som vill ha kontakt med en diakon.

När diskmaskinen går sönder samtidigt som vi har en konferens hjälper jag till att diska, och när det är möjligt att plocka in växter från naturen att pryda altare och bord med så gör jag gärna det.

Däremot när det tekniska krånglar... då är jag inte lika tillgänglig.

Text och bild: *Maria Hedvall, gårdsdiakon Vårsta diakoni*

Kvinnors deltagande stärker fredsprocesser

Susanna Rudehill

Specialist vid Programmet för Fredsprocesser,
Folke Bernadotteakademien.

Vad är målet med en fredsprocess? Är det att upphöra med våld eller att bygga fred? Om målet endast är att avsluta väpnade strider så kommer kvinnor, som ofta inte varit de som burit vapen, sannolikt inte att ses som legitima deltagare. Men om målet är att åstadkomma fred så behöver större delar av samhället, inklusive kvinnor, ta plats vid bordet.

Kvinnor är fortfarande mycket underrepresenterade vid officiella freds-förhandlingar världen över. Detta trots att de har en internationellt erkänd rätt att delta i fredsprocesser och trots att forskning pekar på att fredsavtal därigenom blir mer hållbara.

Fredsbyggare på lokal nivå

Kvinnor och flickor har, på grund av sina specifika roller i familjer och samhällen, särskilda erfarenheter av krig och konflikter. De har också ofta en central ställning som medlare och fredsbyggare på lokal nivå. Detta gör deras deltagande i beslutsfattande som handlar om att bygga varaktig fred i ett samhälle oumbärlig.

Kvinnor i Mali med vid förhandlingsbordet

”Att förstöra ett samhälle går på nolltid, att bygga upp det igen tar generationer”, som det brukar sägas. Om halva befolkningen inte har en given plats i det arbetet finns minimala chanser till framgång. Ett belysande exempel är Mali där fredsprocessen länge bara inkluderade de stridande parterna och stora delar av befolkningen, som unga och kvinnor, var utestängda. Situationen var låst och nästintill inga framstegs gjordes. Efter många år av arbete finns nu ett flertal kvinnor från olika bakgrund med vid förhandlingsbordet. De har förflyttat fokus för samtalen från uppdelning av politisk och ekonomisk makt till befolkningens situation; som barns rätt att få gå i skolan och kvinnors rätt att få föda barn i trygghet. Många utmaningar kvarstår, men deras medverkan ger hopp om en fredligare utveckling.

Kvinnors perspektiv i fredsförhandlingar har varit viktiga i ett flertal länder för att stärka fokus på just befolkningens behov; grundorsaker till konflikter. Social orättvisa, brist på tillgång till grundläggande samhällstjänster och ungas framtidsmöjligheter är exempel.

Sammanfattningsvis stärker kvinnors deltagande fredsprocesser, både genom att öka relevansen av det som diskuteras och genom att öka förankringen hos den bredare befolkningen.

Går det att sticka för Fred?

Cirkus Cirkör har under hösten turnerat med sin nycirkusföreställning Knitting Peace och besökte Sundsvall den 24 oktober.

Föreställningen fick oss alla att hänge oss fullständigt åt svårlösta knutar och evighetsmaskor i ett scenrum fyllt av garn, trassel, linor och trådar. Det var en betagande vacker föreställning som gjorde oss andlösa av spänning och vi blev helt begeistrade av denna fantastiska scenkonst.

Så här skriver Cirkus Cirkör på sin hemsida:

"Forskare menar att vår längtan efter något bättre är det som håller oss vid liv. Det värsta som kan hända oss är att uppnå våra mål utan att hitta något nytt att sträva efter. Cirkusartister jobbar ofta för att uppnå det omöjliga. Är strävan efter en omöjlighet vägen till lycka? Att sträva efter fred på jorden, är det att sträva efter det omöjliga?

Kan själva strävan förändra något? Går det att sticka fred?

I den här poetiska föreställningen fylld av garn, trassel, linor och trådar vävs frågeställningar om strävan och stickning samman. Fem cirkusartister skapar en magiskt vacker värld av rep och garn, dit publiken bjuds in för att omslutas av gåtfull musik, känslig poesi och en kraftfull strävan efter meningsfullhet.

Kan själva strävan göra skillnad? Går det att sticka fred?

I Sundsvall fick vi också ta del av den lokala fredsaktivism som arrangerats av Hemslöjdskonsulenterna i Västernorrland tillsammans med länets hemslöjdsföreningar, Riksteatern Västernorrland och Västernorrlands museum. Under hösten har grupper samlats återkommande på olika ställen, för att sticka för fred. De har stickat, hjälpt varandra och pratat om livet. Deras produkter samlades ihop till en fantastisk utställning på Tonhallen i samband med föreställningen och vi fick se fantastiska stickade vantar med text och symboler för fred.

Att sticka för fred är numera en världsomspännande fredsrörelse som pågått sedan 2013 genom lokala och internationella Stickupprop. På så sätt har budskapet om fred visualiserats och spridits genom utställningar i foajéer och utställningslokaler. Läs mer på *cirkor.se* och *knittingpeace.se* eller Facebook *weknitforpeace*.

FRED INOM OSS – ETT FRÖ TILL FRED PÅ JORDEN

av Margareta Melin

Inre fred är en förutsättning för fred emellan oss.

Det centrala i allt fredsarbete måste vara att ge plats för frid och förlåtelse, frihet och försoning i sitt eget inre, i sitt personliga universum.

Det avgörande kan ske i det lilla, i det tysta.

DET STORA I DET LILLA –

kring detta rör sig ofta mina tankar.

Text och foto: *Marianne Staaf Gälldin*

Projekt om fred och klimat startar

Vid KviSk:s årsmöte i maj 2022 beslutades att anta motionen "*Inrättande av utskottet Fred på jorden – fred med jorden*" och att starta ett treårigt projekt med samma namn. Projektledare blir Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp.

En arbetsgrupp på tre personer från tre olika stiftsgrupper ska leda arbetet. Från övriga stiftsgrupper ska utses en kontaktperson att medverka tillsammans med arbetsgruppen. Från Härnösands stiftsgrupp medverkar *Marianne Staaf Gälldin*.

Frågor och förslag till projektet kan väckas av enskilda medlemmar, styrelsen, stiftsgrupper och medverkande i projektet.

Vid årsmötet 2025 ska arbetsgruppen presentera en utvärdering av projektet och föreslå hur freds- och klimatfrågorna fortsättningsvis ska finnas med i KviSks verksamhet.

Projektets mandat är

- att för Kvinnor i Svenska kyrkan bereda frågor under temat Fred och klimaträttvisa
- att ge styrelsen förslag på uttalanden, förslag på undertecknande av upprop och/eller debattinlägg
- att ge styrelsen förslag på föreningens deltagande i evenemang och kampanjer
- att komma med förslag på hur föreningen både utåt och inåt bland medlemmarna kan påverka till livsstilsförändringar för klimatets skull.

Glöm inte att betala medlemsavgiften för 2022

Avgiften på 100 kr betalas
antingen via bg 422-3699 eller
via Swish, nummer 1236918593.

Glöm inte att meddela ev. adressändring till
marianne.staaf.galldin@hotmail.com

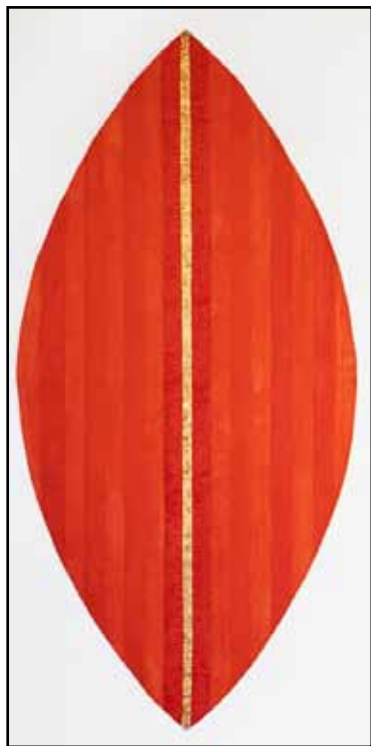
Här finns intet liv

Här finns intet liv, tänker jag, när jag kränger av mig ryggsäcken och ställer den ifrån mig på stenhällen. Jag har vandrat hela dagen på stenskravel. Ensligheten på kalvfjället ger mig insikten att jag själv måste klara min kropp och mitt sinne obönhörligen framåt. Inte ett träd, inte ens lite mossor, har jag sett under dagsturen. Jag sätter mig på berghällen som är mjukt formad likt en rund mage.

Här finns inget liv för det finns inget att livnära sig på, tänker jag. Halvliggande på hällen känner jag med fingertopparna på stenens yta. Den känns porös, så jag börjar rista figurer med min pekfingernagel. Linjer och former står ljusa mot det mörka urberget. Plötsligt kryper en liten röd varelse upp ur en skåra i berghällen. Den är knappt tre millimeter lång, rundformad med många ben. Är det en spindel eller en skalbagge? Den kutar upp och ner i skåror och upphöjningar, som uppför höga berg och mörka dalgångar.

Färgen trollbinder mig

Här sitter jag, en människa, ett slags högre väsen än spindeln, tänker jag, och gläder mig åt det lilla krypets framfart. Den prunkande röda färgen trollbinder mig. Med mitt mänskliga medvetande kan jag se och uppfatta detta lilla liv, från olika synvinklar genom min livserfarenhet och kunskap som människa.

I stillhet och förundran över tillvaron, uppfattar jag att det kan finnas en högre dimension, ett oändligt mycket högre medvetande än jag själv. Något, som kanske ser och uppfattar mig där på stenhällen.

Upplevelsen är total och allomfattande. Det svindlar för mig när jag ser upp mot himlen och upplever det oändliga kosmos och mitt eget liv i detta stora hela.

Gunnel Oldenmark

Mandorla av färgade band och bladguld.

Modet att skapa

Gunnel Oldenmark: *"Varifrån kommer lusten att föreviga ett minne, en händelse eller en stämning? Och varifrån kommer drivkraften att utforska verkligheten, och önskan att forma något helt nytt? Att visa sina alster offentligt vid en utställning handlar om att våga och det handlar om mod. Modet att skapa ett synligt eller hörbart verk som kan upplevas. Något som en medmänniska kan delta i och uppfatta på sitt eget sätt. Den här lusten att meddela något från ens inre till en medmänniska, den förmågan finns hos oss från barnaåren"*.

Under tiden 15 september-12 november visades *"Impuls"*, en utställning med alster skapade av Gunnel, i Härnösands konsthall.

Något från utställningen

*Triangel -
Formspel.*

Sönderklippta innerslangar till bildäck blir konst.

Rymder i blått.

Foto:
Katarina Östholm

Historiehörnan del 5

Inflytelserika kvinnor

Som teologie studerande under 1970-talet i Uppsala hade jag tillsammans med andra kvinnor, som hoppades bli antagna som präster, förmånen att bli bjudna hem till Anna Bolin. Hon uppmuntrade, stöttade och gav goda råd inför en framtid som kvinna och präst i Svenska kyrkan. Biskopsparet Bolin var något av ikoner i Härnösands stift och att få möta Anna och inspireras av henne var stort. Hon som grundat kvinnorörelsen inom Svenska kyrkan och i den del av landet där jag växt upp.

Nästan 20 år senare får jag möta Ingrid Tyrberg, den biskopinna som med kraft, kunnande och engagemang förmår leda kvinnofrågor inom kyrkan i vårt stift till en ny nivå och genomför övergången så att Härnösands stifts kyrkliga kvinnoförbund (HSKK) efter 50 år blir en mycket aktiv del av den nya organisationen Kvinnor i Svenska kyrkan.

Det är omöjligt att i några punkter eller meningar återge allt som skedde under 1990-talet, till det krävs flera avhandlingar och samtliga kommer att ha Ingrid Tyrberg som den mest återkommande referensen. Nybliven biskopinna och heltidsarbetande lärare, med stor medvetenhet och starkt engagemang för genderfrågor, kvinnors situation lokalt såväl som globalt samt kyrkans absoluta nödvändighet att vara aktiv i kvinnodebatten för att vara sin kallelse trogen.

Kravlista till stiftsstyrelsen

40-, 50-, och 60-talens aktiva syföreningar var i dalande skara.

90-talets kvinnor behövde andra former av mötesplatser. Ingrid lyssnade och sammanställde "kravlista" till stiftsstyrelsen att budgetera medel för bredare verksamhet samt att tillskapa tjänst på stiftsnivå för att främja kvinnoperspektiv. Under de åtta år som Ingrid var vårt stifts drivande ambassadör för kvinnofrågor förnyades verksamheten. Hon hade en särskild förmåga och lyhördhet för att "hitta" kvinnor som på olika sätt kom att bli "nyckelpersoner" i omvälvnings och nyskapande skedet av vår kyrkas kvinnoförbund.

Några exempel:

Jurist som på okonventionellt sätt kunde formulera stadgar som ett träd med växande grenar.

Konstutövare som samverkade kring skapandet av "Rum för stillhet"-avskild yta för stillhet och meditation som kan finnas mitt i bruset av handelsmässor eller hektisk arbetsplats.

Invandrarkvinnor med barn som tillsammans med svenskfödda kvinnor med barn fick lägerdagar med gränslöst systerskap. Kontakter knöts som ännu består.

Förtroendevalda kvinnor fick fördjupad insikt om vikten att beakta kvinnoperspektiv i samtliga frågor.

Bibelns kvinnor blev synliggjorda genom dagar med samtal och skapande.

Kvinnovandringar genomfördes med samtal, kreativa uttrycksformer och tystnad.

En av ett flertal kvinnovandringar som gjorts under åren.

Välbehövlig vila och gott fika är också ett måste.

Samverkan med andra samhällsfunktioner skedde regelbundet, kyrkan fanns representerad i länens jämställdhetsarbete.

Kvinnor med känsla för musik och rörelse som genom utbildning i ”*Helig dans*” fick möjlighet att leda meditativa gudstjänster, utan så många ord, regelbundet i flera av stiftets kyrkor.

I varje exempel jag noterar ser jag kvinnor som bidragit, fått ta plats, blivit sedda, är en viktig del av vår kyrka. Visst finns det foton men de kan på intet sätt återge ens en bråkdel av allt och alla.

Minnena är starka, förvaltarens sida har haltat men är ödmjuk i glädjen över att ha fått vara en del i stiftets kvinnohistoria

Text och foto: *Gunilla Jansson*

Gunilla Jansson är uppvuxen i Jämtland och i Minnesota och har erfarenhet av både svenskt och amerikanskt kyrkoliv. Gunilla bor och jobbar som präst i Jämtland, och hon har aktivt arbetat med att göra språket i kyrkan mer inkluderande för kvinnor och att låta kvinnors erfarenheter få ta plats. Under en tid var hon anställd av stiftet och jobbade med pilgrimsfrågor.

Historiehörnan har i fyra tidigare nummer av Kalkbladet berättat om föreningens historia, från Anna Bohlins initiativ att starta Härnösands stifts Kyrkliga Kvinnoförbund (HKKF) till övergången in i den nationella föreningen Kvinnor i Svenska kyrkan och in i våra dagar. Med Gunilla Janssons text avslutar vi Historiehörnan och med vår historia som grund tar vi sikte på framtiden i föreningen.

Här når du Kvinnor i Svenska kyrkan, Härnösands stift

Styrelsen:

Marianne Staaf-Gälldin, Sundsvall, tel. 076 - 830 82 66

Catharina Larsson, Örnsköldsvik, tel. 070 - 291 28 62

Berit Larsson, Frösön, tel. 070 - 230 95 57

Priscilla Helenius, Sundsvall, 073 - 040 83 98

Mery Sauni, Härnösand, 070 - 389 53 90

Kristina Ekegerd, Frösön, 070 - 228 24 11